

R | O | K | | D | U | B | U

LESU ZDAR

MĚSÍČNÍK PRACOVNÍKŮ LESŮ ČESKÉ REPUBLIKY A PŘÍZNIVCŮ LESA • ŘÍJEN 2001

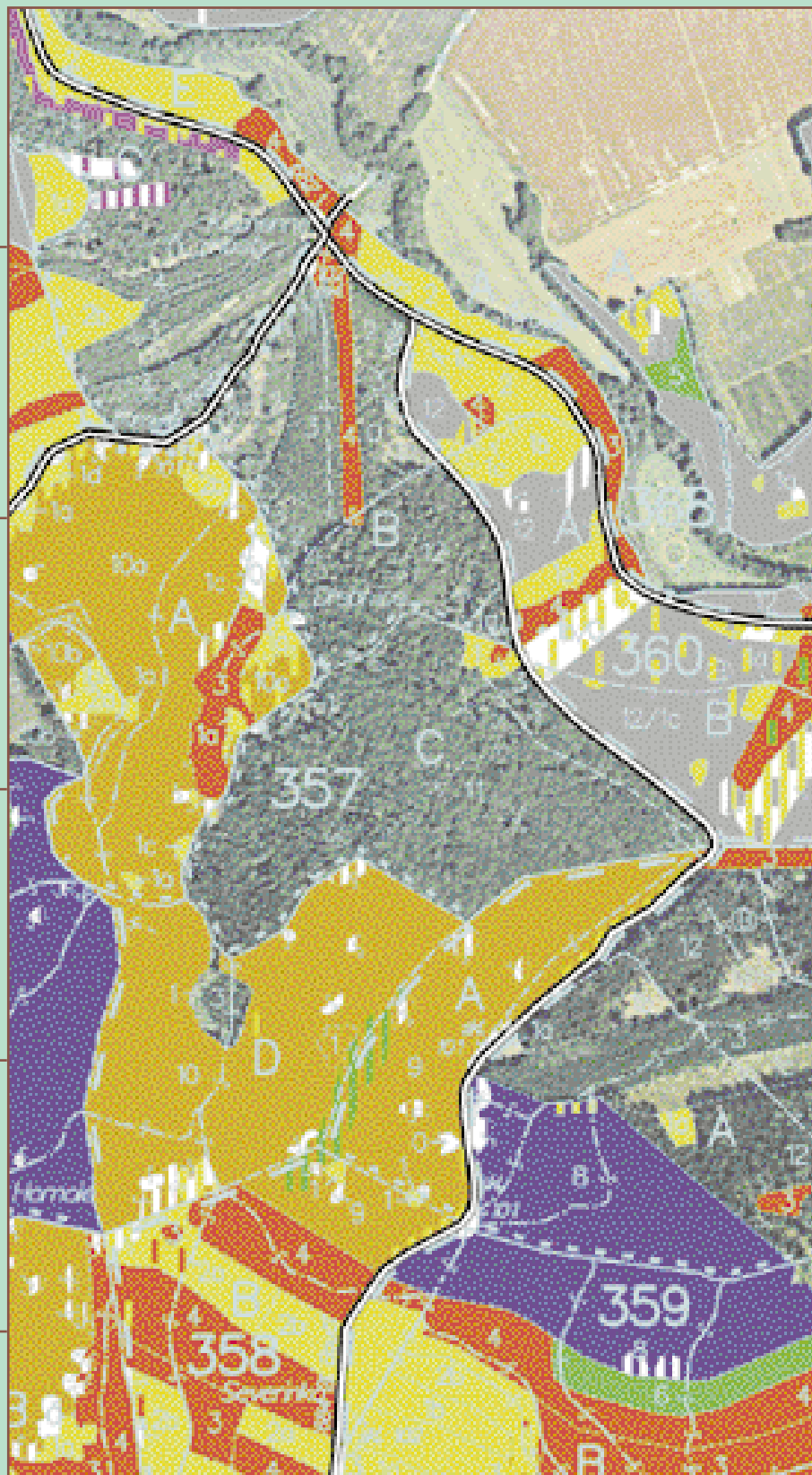
**Projekt využívání
grafických dat
u LČR**

**Hospodářská
úprava lesů se
vrací ke svému
základnímu určení**

**Limit pěstební
činnosti – limit
těžební činnosti**

**Pěstování
a umělá obnova
jedle bělokoré**

**Stanice pro
záchranu živočichů
při ZO ČSOP
v Novém Jičíně**

LESU ZDAR

OBSAH 10/2001

- 3 Projekt využívání grafických dat u LČR
- 5 Hospodářská úprava lesů se vrací ke svému základnímu určení
- 8 Limit pěstební činnosti – limit těžební činnosti
- 10 Pěstování a umělá obnova jedle bělokoré
- 11 Chřadnutí smrkových porostů na severní Moravě a ve Slezsku
- 12 Stanice pro záchranu živočichů při ZO ČSOP v Novém Jičíně
- 13 Země živitelka s „Duchem lesa“
- 14 Šestý akční plán Evropské unie pro životní prostředí
- 15 V lesích Telče žije sportovní duch
Nové knihy

Fotografie na obálce:

1. strana: Ukázka ortofota přeloženého standardními daty LHP; zde zobrazená porostní mapa s místně nezobrazenými kartografickými obrazy porostních skupin
 2. strana: Počátek přestavby smrkových monokultur na LS Pelhřimov; systém předsunutých obnovných prvků, jež jsou vkládány do porostů formou podsadeb
- Poslední strana: Semenačky dubu v podzimním vybarvení; ilustrační foto Jaromír Zumr

LESU ZDAR

TIRÁŽ

LESU ZDAR

Měsíčník pracovníků Lesů České republiky, s.p.

Adresa redakce:

LČR, s.p., Přemyslova 1106
501 68 Hradec Králové 8
tel.: 049/5860276, 5260325-30
fax: 049/5262391
e-mail: rezac@lesycr.cz

Vydává:

LČR, s.p., Přemyslova 1106, Hradec Králové 8

Redakční rada:

Předseda: Ing. Václav Lidický,
Členové: Ota Buršík, Ing. Lubomír Dědek,
Dr. Ing. Vladimír Dolejšký, Ing. Jan Duha,
Ing. Josef Hruška, Ing. Jiří Kopic,
Ing. Jaromír Latner, CSc., Aleš Mrkvica,
Ing. Pavel Starý, RNDr. Jiří Stonawski

Odpovědný redaktor: Ing. Jan Řezáč

Grafická úprava: CREATIVE DIRECTION
(Podepsané články nemusí nutně vyjadřovat stanovisko vydavatele).

Tiskne:

Bartošova tiskárna, s. r. o., Hradec Králové,
Kalendova 688. Přetisk povolen.
(Uzávěrka příštího čísla 15. 10. 2001).
Rg1-1994

Projekt využívání grafických dat u LČR

Lesy České republiky, s.p., budují v současné době informační systém, jehož základní součástí je datový sklad. Před dokončením je numerická část datového skladu s uloženými digitálními alfanumerickými daty lesních hospodářských plánů, které tvoří páteř celého datového skladu. Dnešními moderními technologiemi jsou při zpracování LHP vyhotovována kromě analogových výstupů i veškerá alfanumerická a grafická data LHP v digitální podobě. Dále u LČR existují i další digitální grafická data, jako jsou data oblastních plánů rozvoje lesů, lesních hospodářských osnov, ložisek nerostů, maloplošných chráněných území, digitální data jednotlivých katastrů apod. Proto je nyní řešen projekt umožňující uložení všech těchto grafických dat v datovém skladu a jejich využívání v komplexním informačním systému propojením s alfanumerickou částí uložených dat.

Současný stav využívání grafických dat

Digitální grafická data LHP, LHO a OPRL jsou uložena na datových nosičích v archivu. Jsou pořízena v různých ročnících v ne zcela homogenní struktuře. Jejich využití je možné vždy jen pro jeden LHC, na oblastních inspektorátech, lesních správách a závodech mohou být využívána jen velmi omezeně a prakticky využívána nejsou. Grafická data jiných organizací jsou získávána v různých formátech a tvarech na datových nosičích s obdobně omezenými možnostmi současného využití u LČR. Takto uložená data jsou navíc vystavena značnému riziku znehodnocení, zničení nebo ztráty.

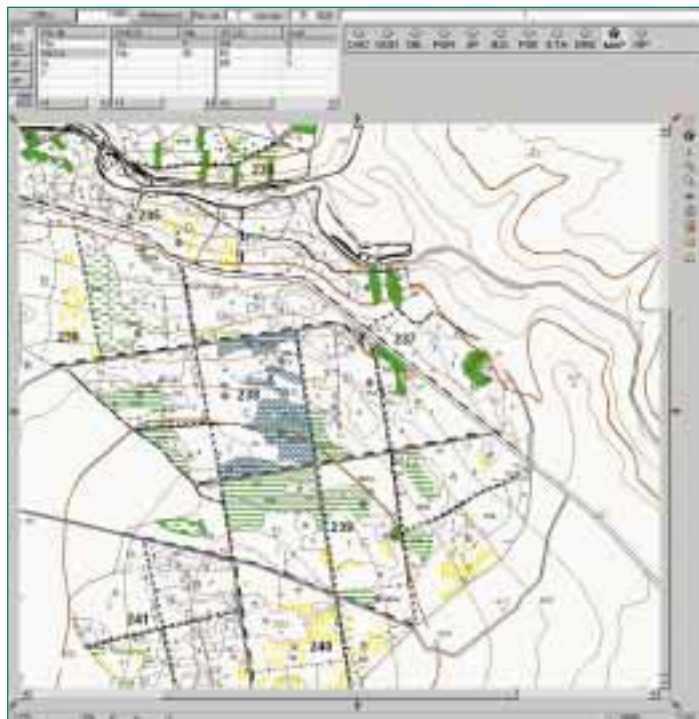
Důvody realizace projektu

Vzhledem k budování alfanumerické části datového skladu je řešeno vytvoření uceleného informačního systému s uložením grafických dat v datovém skladu v jednotné databázi a jejich propojení s alfanumerickými daty. Na základě vedením podniku projednané a schválené koncepce využívání grafických dat u LČR bylo vypsáno výběrové řízení na řešení grafické části datového skladu. V tomto výběrovém řízení byla vybrána nabídka firmy Intergraph ČR, s. r. o., a zadáno zpracování analýzy projektu této firmě. V rámci zpracované analýzy bylo využívání grafických dat řešeno prostřednictvím dotazníkové akce s vybranými pracovníky ředitelství, čtyřmi oblastními inspektoráty, jedním lesním závodem a devíti lesními správami (včetně revírníků).

Z odpovědí vyplývá prakticky u všech dotazovaných potřeba propojení grafických a alfanumerických údajů především u lesních hospodářských plánů, možnost prohlížení dat a potřeba práce s těmito daty. Všichni dotázaní požadovali možnost práce s digitálními mapami, práci s průniky jednotlivých map nebo průniky grafických vrstev nebo alespoň souběžnou práci s více digitálními mapami. Významný je požadavek při práci s digitálními daty na typický pracovní postup MAPA – KNIHA preferovaný revírníky a pracovníky LS. Významný je i požadavek na možnost editace digitálních grafických dat pracovníky LS a revírníky.

Filosofie navrhovaného řešení

Grafická část datového skladu je řešena v souladu s požadavkem na vybudování uceleného informačního systému jako maximálně otevřená ve čtyřech vzájemně se prolínajících částech:

Ukázka prostředí prohlížečky standardních dat LHP vyhotovených podle IS LH MZe ČR, která umožňuje prohlížení alfanumerických částí LHP v propojení; zde ukázka zobrazení mapy hospodářských opatření

Řešení vlastního datového skladu

- tvorba struktury DS
- kontrola a import dat z různých formátů
- migrace a uložení dat v DS
- propojení grafických a numerických dat
- správa dat

Silný klient

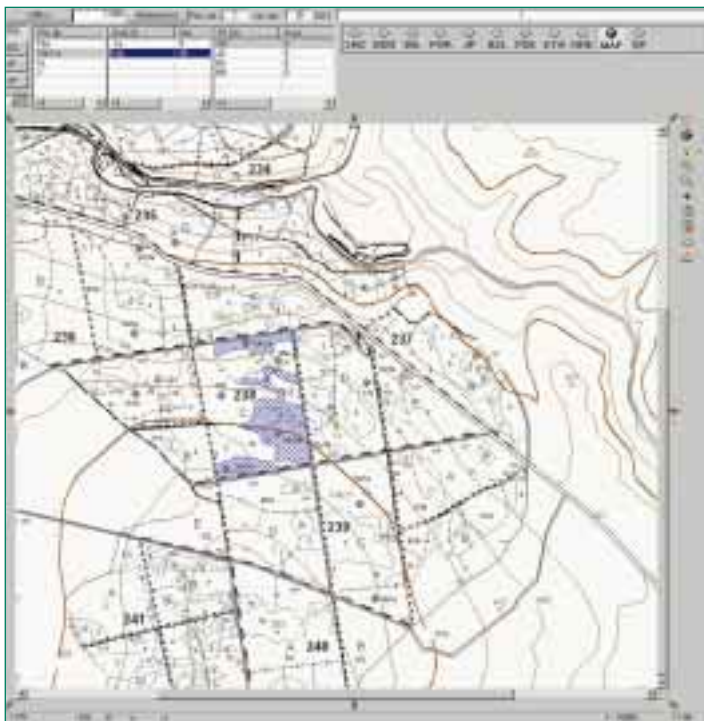
Je určen vybranému okruhu pracovníků podniku pro komplexní práci s uloženými daty a bude mít tyto funkce:

- aktivní přístup ke grafickým datům cca 20 – 30 specialistům
- prohlížení a tisk definovaných druhů map
- výběr a tvorba vlastní tematické mapy či grafické prezentace vybraných dat
- tvorba dotazů a analýz nad grafickými daty s propojením na numeriku
- práce s daty z různých datových zdrojů
- geoprostorové operace (průniky, rozdíly, sjednocení)
- výběry různých objektů
- editace grafických dat

Tenký klient

Je navržen pro přístup k datům uloženým v datovém skladu pomocí internetového (intranetového) prohlížeče, bude sloužit všem pracovníkům podniku, kteří mají přístup na internet (intranet) a bude mít tyto funkce:

- pasivní přístup k uloženým grafickým datům cca 600 uživatelům současně
- řešení jako internetový prohlížeč
- prohlížení a tisk předdefinovaných druhů map
- používání předdefinovaných dotazů
- přechod od alfanumerických dat ke grafickým a opačně
- zvýraznění zvolených objektů ve zvolené mapě pomocí numerických dat a opačně

Ukázka prostředí prohlížečky standardních dat LHP vyhotovených podle IS LH MZe ČR, která umožňuje prohlížení alfanumerických částí LHP v propojení; zde ukázka zobrazení obrysové mapy

Aplikační SW

Je navržen pro implementaci do SW LES pro pracovníky lesních správ a závodů včetně revírníků, nahradí dosud používané SW TOPOL, TAXCARTO a KoPla a bude mít tyto funkce:

- prohlížení grafických a numerických dat (typická bude prohlížečka dat LHP, v níž budou zabudovány vybrané druhy lesnických map),
- volba měřítka,
- tisk předdefinovaných druhů map,
- používání předdefinovaných dotazů,
- tvorba jednoduchých dotazů,
- výběr a zvýraznění grafických objektů podle numeriky a naopak,
- editace grafických údajů (např. hranice LS, revírů, honiteb a SÚJ).

Technologie navrhovaného řešení

Technologie grafické části datového skladu je navrhována s maximální podporou architektury klient-server s centrální správou aplikačního serveru. Výhodou tohoto řešení je velmi rychlá a pružná možnost aktualizací a správy systému. Je využito stávajícího WANového propojení všech organizačních jednotek, stávajícího SW vybavení a je podporována technologie využívající prostředí obecného internetového prohlížeče, bez nutnosti instalace zvláštních klientů na straně uživatelů. Systém je navržen k provozu na několika dedikovaných serverech umístěných na ředitelství podniku pod centrální správou odboru informatiky. Zavedení aplikačního SW na úroveň revíru bude vyžadovat vybudování sdružených pracovišť pro 2 – 3 revíry, které budou vybaveny odpovídajícím hardware, jenž umožní práci s digitálními grafickými daty v propojení s daty numerickými.

Integrace s informačním systémem LČR

Grafická část datového skladu je navrhována ve stejné struktuře a na stejných principech jako jeho část alfanumerická. Systém je navržen do prostředí WIN2K a databáze ORACLE, což je podporované a využívané prostředí informačního systému LČR. Grafická data budou v maximálním detailu uložena na centrálním serveru, v centrální databázi s možností

neomezeného decentralizovaného využití. Jednotlivé aplikační moduly budou implementovány do aplikačního SW typu LES nebo Pozemková evidence. Využití centrální databáze bude možné prostřednictvím internetového prohlížeče nebo příslušných klientů na téže technologii. Aplikační modul je koncipovaný jako otevřený s možností neomezeného využití tohoto modulu i pro SW třetích stran tvořených na zakázku pro LČR (LČR má právo jeho distribuce). Bude možné úzké propojení mezi tvorbou alfanumerických analýz a jejich interpretace v grafické podobě a tvorbou grafických analýz s interpretací v alfanumerické podobě.

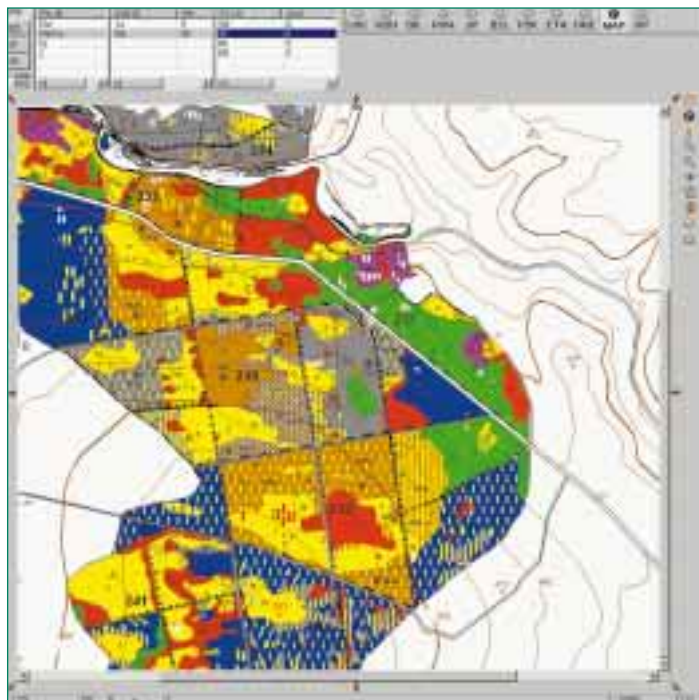
Výhody navrhovaného řešení

Základními výhodami tohoto řešení je vytvoření homogenního informačního systému podniku se sjednocením datové základny, vznikem nové kvality informací a výrazným zvýšením uživatelského komfortu. Projekt po dokončení umožní jednotnou práci se všemi daty v rámci LČR, zjednoduší proces evidence v lesním hospodářství, umožní jednoduchou správu a standardizaci dat a ve svém důsledku umožní i významné zvýšení kvality a produktivity práce všech pracovníků podniku. Významné je i výrazné zvýšení ochrany uložených dat a možnost pružných a rychlých modifikací a aktualizací grafických i numerických dat. Projekt zároveň umožní optimalizaci toku dat a jejich rychlé a kvalitní využívání v procesu řízení a kontroly jednotlivých prací. Výsledkem projektu bude i zvýšení kvalifikace jednotlivých uživatelů. Důležité bude i využití nové kvality informací nejen v procesu řízení na všech organizačních úrovních podniku, ale i v procesu komunikace s veřejností a při komunikaci s obchodními partnery, státní správou, orgány ochrany přírody a dalšími subjekty.

Závěr

Dokončení celého informačního systému s kompletním začleněním grafických dat se předpokládá v horizontu do konce poloviny roku 2003. V tomto období budou jednotlivé etapy navrhovaného řešení ověřeny formou pilotních projektů na vybraných lesních správách a závodech LČR. Zdárné dokončení celého projektu bude vyžadovat kvalitní spolupráci všech pracovníků podniku, kteří se budou na jeho realizaci podílet. Dovolte mi však na závěr vyslovit přesvědčení, že bude vybudován systém, který uživatelsky příjemným způsobem výrazně zkvalitní práci všem jeho uživatelům a významně posílí i pozici našeho podniku.

Ing. Jaroslav Zezula, ředitelství LČR Hradec Králové

Ukázka prostředí prohlížečky standardních dat LHP vyhotovených podle IS LH MZe ČR, která umožňuje prohlížení alfanum. částí LHP v propojení; zde ukázka zobrazení porostní mapy

Hospodářská úprava lesů se vrací ke svému základnímu určení

Letos již podruhé se v našem časopise věnujeme problematice hospodářské úpravy lesů. Tentokrát jsem si povídal s Ing. Karlem Kotkem, specialistou HÚL pro region jižních Čech. Společně jsme navštívili lesní správu Pelhřimov, kde od 1. 1. 2000 vstoupil v platnost nový lesní hospodářský plán. Průvodcem nám byl zdejší lesní správce Ing. Rudolf Švec. LS Pelhřimov jsme si vybrali nejen kvůli novému LHP, ale také proto, že zde v posledním desetiletí započali komplexní přestavbu způsobu hospodaření, která navazuje na pokusy o maloplošné podrostní hospodářství v 60. letech, přetrvávající více či méně úspěšně na některých revírech až do současnosti.

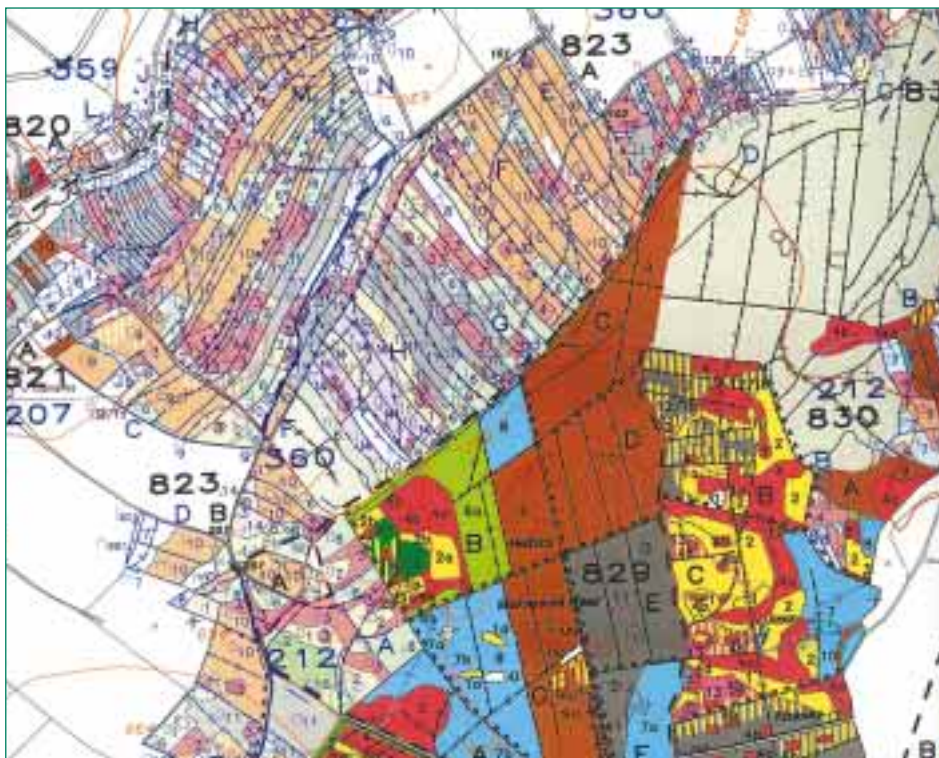
Práce specialisty hospodářské úpravy lesů

Na jakém území jste zodpovědný za hospodářskou úpravu lesů?

Ing. Karel Kotek: Mám na starosti zhruba jižní Čechy, ale protože nás není tolik, kolik je krajů, zasahují ještě do středních Čech na LZ Konopiště a LS Lužná a do západních Čech na LS Spálené Poříčí. Dělal jsem ale i například na LS Ronov n. D. a Nasavrky. Nemohu mít tedy na starosti stále stejné území, záleží to na tom, kolik nás na odboru HÚL zrovna je. Rytmus mé činnosti je takový, že na jednom LHC pracuji tři roky. V současné době se popisuje jeden LHC na LS Tábor, na LZ Konopiště a na LS Mělník. Dokončují se LHC na LS Milevsko, Hluboká, Spálené Poříčí. Připravuje se Třeboň a Lužná. Příští rok mne čekají LHC na LZ Dobříš, LS Kaplice a Nové Hradky.

Lesní správce Ing. Rudolf Švec s Ing. Karlem Kotkem nad porostní mapou

Porostní mapa s odlišným vyznačením jednotlivých lesních majetků

Jak vypadá vaše pracovní náplň?

Vyčerpávající odpověď by zabrala příliš mnoho místa, proto budu velmi stručný. Podílím se již na přípravě výběrového řízení. Organizuji několik školení pro personál lesní správy i taxátory, kteří budou nový LHP realizovat. Zde se zaměřujeme jednak na typologii a tvorbu hospodářských souborů, jednak na legislativu a nové technologie. Velmi důležitá je pozemková příprava. Pečlivou pozornost je také nutné věnovat otázce základního rozdělení na oddělení a dílce v návaznosti na uspořádání revírů a postup restitucí. Potom přicházejí na řadu vlastní venkovní práce, kdy nastupují taxátoři a popisují a plánují hospodářská opatření do konkrétních porostů a porostních skupin. Tomu předchází setkání s lesním správcem a vedoucím projektantem, kde si domluvíme určité zásady popisu porostů a plánování hospodářských opatření, s nimiž zejména v terénu seznámíme všechny revírníky a taxátory. Posléze kontrolují jednotlivé taxátory, jak dobře zjišťují taxační veličiny, jak dodržují to, co jsme si řekli při úvodním školení a co je stanoveno v základním protokolu. Na závěr venkovního šetření se sejdeme s lesním správcem, vedoucím projektantem a jednotlivými taxátory a projdeme si aspoň těžební mapy a některá zásadní opatření, například plánování MZD, což je kupodivu nesmírně kontroverzní záležitost. Po ukončení venkovních prací kontrolují zpracování vlastního LHP a jednotlivé analogo-

vé a digitální výstupy. Po stránce GIS navíc kontrolují plány specialisté GIS našeho odboru HÚL LČR. Na závěr zorganizuji školení personálu celé LS o tom, jak využívat LHP a jaké nové možnosti přináší.

Co nejvíce zajímá státní správu při schvalování LHP?

Kontakt se státní správou lesů i ochrany přírody je nesmírně důležitý, protože podle legislativních předpisů má v rámci schvalování LHP poměrně rozsáhlé pravomoci. Většinou máme zkušenosti velmi dobré, ale musíme ji přesvědčit o tom, že náš LHP je zhotoven kvalitně, že není nutné do něj zasahovat a měnit ho. Jestliže chceme získat na LHP dotace, tak musí být zhotoven správně i v digitální podobě, což kontroluje informační a datové centrum ÚHÚL. Trochu mne mrzí, že některé nevládní organizace ochrany přírody, mající značný vliv na státní orgány ochrany přírody, dost často podouvají lidem mínění, že lesníci se zajímají jen o dřevo, a přitom správně poukazují na to, že les je jeden z mála ekosystémů, který je v naší krajině relativně stabilní. Snad si ani neuvědomují, že les je stabilní právě proto, že na něm hospodařily v minulosti celé generace lesníků. Orgány ochrany přírody LHP neschvalují, musí ale dát k němu závazné stanovisko, bez něhož nemůže státní správa lesů LHP schválit. Potíž je v tom, že po dlouhou dobu nemáme plán schválený a nemůžeme pracovat zejména na

mapách, ale i na textové části LHP, protože si nejsme jisti, co se ještě změní.

Orgány ochrany přírody se tvorbou LHP v posledních letech zabírají poměrně dost detailně a některá pracoviště se vyjadřují téměř ke všemu. Je to někdy až na škodu, protože LHP je především hospodářský plán a závazná ustanovení jsou skutečně jen tři – maximální výše těžeb, minimální podíl MZD a minimální plošný rozsah výchovných zásahů v porostech do 40 let. S výší těžby nemíváme problémy. Horší je to s podílem MZD. Pokud je celkové procento MZD stanovené vyhláškou v daném LHC nižší, musíme to důkladně zdůvodnit. Může se to stát v případě, že máme hodně přirozeného zmlazení smrku a do těchto porostních skupin pak nelze dostat požadované procento MZD. To je případ i LHC Pelhřimov. Procento MZD je stanovené do každé porostní skupiny, ale je také porovnáváno za celý LHC. V každé porostní skupině je kolonka, kde se zdůvodňuje, proč procento MZD nebylo naplněno. Potom ochranu přírody zajímá otázka původnosti dřevin. Je všeobecně známé, že některé orgány ochrany přírody se snaží potlačovat introdukované dřeviny, jako je douglaska, jedle obrovská, vejmutovka, ale příliš nemají rádi ani modřín, který považují za vložně introdukovanou dřevinu. Dokonce nepovažují za vhodné, aby v některých lokalitách byl příliš rozšířen jasan.

Velice si v LHP všimají těch míst, kde jsou umístěny nějaké prvky ÚSES. Pak je zajímaví specifické problémy ochrany přírody, že se někde vyskytuje chráněná rostlina nebo živočich a oni by chtěli hospodaření určitým způsobem ovlivnit, což je pochopitelné. Problém je však v tom, že se musí řídit podle plánů péče v tom kterém chráněném území nebo dokonce v prvcích ÚSES a tyto plány péče často nejsou buď hotové vůbec, nebo jsou ve fázi schvalování. A jestliže plán péče není schválený, tak jsou postaveni do složité situace, aby vám závazně řekli, jak si to představují. My to dokonce děláme tak, že na podzim než se začne popisovat, tzn. půl roku předtím než je svoláno základní šetření, se snažíme svolat neformální setkání s orgány ochrany přírody i státní správou lesů, abychom slyšeli jejich názory. To je u LČR standardní postup. Jenže, když je nějaký plán péče hotový až příští rok na podzim nebo dokonce na jaře, tak máme obrovský problém jej transponovat do vznikajícího LHP.

Hospodaření na lesní správě Pelhřimov

Lesní správa pečuje o lesy na katastrální výměře 125 000 ha ve čtyřech okresech – Pelhřimov, J. Hradec, Tábor a Benešov. Rozloha státní lesní půdy činí necelých 12 000 ha. Nedořešené restituční představy 216 ha a potenciální majetek církvi 2819 ha. V regionu převažují soukromé lesy, celková rozloha lesů v oblasti působnosti LS je přes 35 000 ha. LS vykonává funkci odborného lesního hospodáře z pověření státní správou na výměře

téměř 6 300 ha drobných soukromých lesů do 50 ha, na smluvním základě pak na 232 ha. Na LS pracuje celkem 18 zaměstnanců, z toho 11 revírníků a 1 adjunkt. Území LS patří do PLO 16 – Českomoravská vrchovina. Nadmořská výška se pohybuje mezi 360 – 744 m (vrchol Stražiště). Celá oblast je důležitým zdrojem kvalitní pitné vody. Zahrnuje povodí Lužnice, Želivky a Jihlavy. V obvodu revíru Horní Cerekev u obce Nová Buková je označeno evropské rozvodí Labe – Dunaj. Průměrná roční teplota se pohybuje mezi 6 – 7,5 °C, průměrné roční srážky jsou 700 mm. Z edafických kategorií jsou nejrozšířenější řada kyselá, kategorie K – kyselá, živná řada, kategorie S – středně bohatá, řada oglejená, kategorie P – kyselá. Nejrozšířenější lesní vegetační stupně jsou 6. LVS – 2163 ha, 5. LVS – 8544 ha, 3. LVS 886 ha. Nejrozšířenější soubory lesních typů jsou 5K – 3825 ha, 5S – 2856 ha, 6O – 1367 ha. Nejrozšířenější HS jsou – 531, 551, 571. Současná druhová skladba v procentech: SM 83, JD 1, BO 5, JDo, DG 0,5, MD 3, BK 2,6, BR 1, OL 2, JDo, VJ, DBI, DBč, JVm, JVk, JS +. Cílová druhová skladba: SM 65,1, BK 19,7, JD 7,6, MD 3,5, OL 1,4, DB 0,4, JS 0,3, JVk 0,2, LP 0,13, BR 0,05, JDo 0,02.

Hospodářské lesy se rozkládají na 7769 ha, lesy ochranné na 21 ha a lesy zvl. určené na 3842 ha, z toho genová základna činí 3733 ha, PHO 30 ha, přírodní rezervace 4 ha a lesy půdoochranné 75 ha. Oblast LHC Pelhřimov je významnou produkční oblastí dřevní hmoty. Vyšší polohy jsou porostlé autochtonními smrkovými porosty, které poskytují kvalitní LD kulinu s významným podílem rezonančního dřeva. Dlouhodobým problémem zde byly rozsáhlé větrné a sněhové kalamity, které velmi ztěžovaly řádné hospodaření. V roce 1996 přišla námrazová kalamita v objemu 121 tis. m³. Od roku 1997 se nahodil těžby pohybují v rozmezí 15 – 27 %. Nový LHP určuje tuto výši závazných ustanovení: maximální celková výše těžeb je 778 000 m³, roční těžba – 75 000 m³. Procento MZD za celé LHC je 25,66 %, v LHP 22,22 %. Minimální plošný rozsah výchovy v porostech do 40 let je 2527 ha, z toho prořezávky 1112 ha a probírky 1415 ha; skutečnost prvních dvou let: prořezávky 484 ha, probírky do 40 let 288 ha. Umělá obnova byla v roce 2000 provedena na 62 ha (SM 25 ha, JD 10,5 ha, MD 1,25 ha, JDo 1,15 ha, DG 1,15 ha, BO 0,5 ha, BK 18,5 ha, OL 1,75 ha, ost. 2,2 ha), z toho opakovaná činila 7 %. Přirozená obnova SM dosáhla 14 ha – kolem 30 %. V roce 2001 byla umělá obnova provedena na 53 ha (SM 26,4 ha, JD 6,1 ha, MD 0,4 ha, JDo 0,6 ha, DG 1,1 ha, BO 0,1 ha, BK 14,3 ha, DB 0,6 ha, OL 1,9 ha, JV 0,7 ha, ost. 0,8 ha), z toho opakovaná činila 8 %. Přirozená obnova byla realizována na 12 ha, rovněž na 12 ha byla provedena síje smrku. Lesní správa obhospodařuje jeden semenný sad modřínu o rozloze 5,34 ha. Obnovní doba je 40 let, obmýtní 120 let, u genové základny smrku 140 let, v rezonančních porostech je to o 10 let více. Genová základna a rezonanční porosty mají své speciální HS.

Jak se vyvíjelo hospodaření na LS Pelhřimov?

Ing. Rudolf Švec: V minulosti tady bylo několik větších soukromých majitelů a značnou část zdejších lesů vlastnila církev. Hospodaření na jednotlivých majetcích bylo trochu odlišné podle osobnosti vlastníka, ale v zásadě šlo o holosečné pasečné hospodaření. Na vrchu Stražiště, který patřil Královské Kanonii Premonstrátů na Strahově, došlo ve 20. letech na 700 ha k holožiru bekyně mnišky. V 60. letech, kdy se na Pelhřimovsku dělalo první komplexní zařízení pro státní lesy, byla hospodářská úprava zpracována v pojetí kotlíkového hospodářství s clonnými sečemi. V 70. letech záleželo na osobnosti hospodářů na jednotlivých lesních správách, jak v tomto způsobu hospodaření pokračovali. Vývoj hospodaření také velmi ovlivnily kalamity. Velká větrná kalamita přišla v roce 1989 a nepříznivé období pokračovalo až do roku 1996, kdy se střídaly větrné kalamity se sněhovými a námrazou. Od roku 1997 je určitý relativní klid na to, abychom hospodařili tak, jak jsme si předsevzali. Naší současnou prioritou je práce s přirozenou obnovou, rozpracování porostů a vnos MZD – především buku a jedle.

Vysočina je náchylná na mokrý sníh i námrazu a tomu je nutné přizpůsobit hospodaření, výchovu a rozpracování porostů. Kolmo proti převládajícím směrům větru vkládáme zpevňovací pruhy. Snažíme se o zachování kompaktních porostních pláštů na návětrných stranách, aby nepropouštěly mlhu a námrazu. V prořezávkách i v probírkách provádíme razantnější zásahy. Částečně nám to ale koliduje s pěstováním rezonančních porostů, takže usilujeme o kombinaci. S ohledem na vítr byly na kalamitních holinách umísťovány pruhy BK, JD, MD, JV. Snažíme se na to navazující SM porosty vychovávat razantněji, aby se vytvořily zpevňující pruhy odolné proti větru.

Jak navazujete na předchozí hospodaření?

Musíme si uvědomit, že kalamity na začátku 90. let prakticky znemožňovaly řádné lesnické hospodaření a díky množství kalamitní hmoty na nějaké rozpracování porostů v podstatě nebyl čas. Kalamity postihly dvojnásobek tehdejšího etátu. Nakonec i díky nim jsme nasbírali značné zkušenosti. Předchozí zkušenosti zdejších hospodářů s rozpracováním porostů jsme promítli i do nového LHP. Snažíme se o rozpracování porostů na všech stanovištích, kde je to možné. Jsou ale porosty, kde to aplikovat nelze. Máme prolámané porosty podrostlé třtinou, které jsme v semenném roce 1992 naoralí a přesto jsme byli neúspěšní. Všude tedy přirozenou obnovu iniciovat nelze.

Náš systém hospodaření dále rozpracovává to, co zde začali lesníci již v 60. letech, tj. kotlíkové hospodářství. Kotlíky byly v té době zalesňované snad všemi dřevinami a postupně se zjišťovalo, které se do nich nehodí. Řada kotlíků byla příliš malých. Bohužel z některých jsou dnes komíny uzavřené v okolním porostu a práce s nimi je velmi obtížná, protože je jim

cca 35 let. Snažíme se je uvolňovat pozvolna, s postupem proti jihu, jihozápadu, západu propojovat a vytvářet pracovní pole. Do nerozpracovaných smrkových porostů umísťujeme předsunuté jedlové a bukové obnovní prvky o velikosti cca 15 arů formou podsadeb. Práce se zápojem se řídí typem stanoviště, vždy s ohledem na buřeň, světlo a vláhu. Tímto způsobem se snažíme zajistit požadované procento MZD, ale není to vůbec jednoduché. Problémová jsou živná stanoviště, buřeň a agresivní zmlazování smrku.

Vyjadřuje LHP novou koncepci hospodaření na celé LS nebo jsou na některých revírech odlišnosti?

Pro nový LHP máme zásady hospodaření za celou lesní správu, které potom revírnicki aplikují na svůj revír, porost. Rozdíl jsou v tom, jestli se jedná o větší komplexy lesů nebo o rozdrobenou drážbu, prolámané porosty a případně stráně kolem Trnávky. Trochu se zjednodušením mohu říci, že ve větších komplexech lesů můžeme aplikovat ty zásady podrostního hospodářství, které jsme si předsevzali. Nelze to tam, kde jsou lesy rozdrobené.

Přirozená obnova se pohybuje kolem 20 %, máte v úmyslu dosáhnout většího procenta?

Přirozená obnova se z 99 % týká smrku. Dnes máme spoustu porostů rozpracovaných a domnívám se, že v příštích letech nám bude procento přirozené obnovy narůstat. U smrku se přirozená obnova pohybuje kolem 30 %, ostatní dřeviny vnášíme většinou uměle. Jedle je zastoupena v několika málo porostech, u buku je to o něco lepší. Vtroušeným bukům uvolňujeme koruny, abychom podpořili fruktifikaci a dosáhli jsme tak zastoupení MZD přirozenou cestou.

Závěr

Přináší nám HÚL něco jiného, než přinášela našim dědům a pradědům?

Ing. Karel Kotek: Myslím si, že HÚL se svým způsobem naopak vrací k tomu poslání, které měla právě v době svého vzniku a které od ní požadovali vlastníci lesů. Byla to určitě v první řadě maximální produkce při zabezpečení její vyrovnanosti, trvalosti a bezpečnosti. Podobně jako my dnes usilujeme o trvale udržitelné hospodaření. Navíc však chceme, aby nám les plnil i různé mimoprodukční funkce při zachování legislativních předpisů. To je základ, který nám HÚL musí dát.

Děkuji za rozhovor, Jan Řezáč

1. Systém vložených kotlíků ze 60. let
2. Na odrostlé kotlíky navazují nové obnovní prvky
3. Předsunutý obnovní prvek - podsady buku
4. Předsunutý obnovní prvek - podsady jedle
5. Odrostlá jedle na holině, vzniklé větrným polomem
6. Zbytek autochtonního porostu s bohatým přirozeným zmlazením, stáří 170 let, směs SM, JD, BK, vtroušen klen

Limit pěstební činnosti - limit těžební činnosti

V červencovém čísle Lesu zdar mě zaujaly dva články. Prvním byla diskuze Ing. Řezáče s Ing. Kopicem a Ing. Krchovem o exkurzi na lesním majetku pana barona Rotenhana, druhým pak článek Ing. Trochty „Limit pěstební činnosti a možný přístup k jeho stanovení“. Ačkoliv tyto dva články spolu nijak nesouvisely, oba se točily kolem stejného tématu, kterým byla ekonomika. V reakci na výše uvedené články předkládám pohled revírníka na ekonomiku hospodaření v lesích obhospodařovaných naším podnikem.

Snižování nákladů na pěstební činnost

V analýze současného stavu Ing. Trochta ve svém článku mimo jiné uvádí, že si nejsou jisti, že prostředky, vynakládané na pěstební činnost, jsou ve všech případech využívány rozumně. Velice by mě překvapilo, kdyby tomu, že jsou vždy využívány rozumně, někdo věřil. Razantnější snižování nákladů na pěstební činnost je možné, a to jednak přímým snižováním nákladů na již probíhající pěstební činnost, jednak tím, že si nebudeme muset pěstební činnost i nadále „uměle“ vytvářet.

První brzdou rychlejšího snižování pěstebních nákladů je obava revírníků (a jak jsem si ověřil nejen na naší LS), že i když teď výrazně sníží náklady, podnik jim to nezohlední a stejně po nich bude i nadále požadovat další snižování těchto nákladů svým tempem a pak se může stát, že na některé potřebné práce nebudou mít dostatek prostředků. Bohužel na vlastní kůži jsem se přesvědčil, že tato obava není zcela neoprávněná. V minulých letech po nás podnik požadoval každoroční snižování nákladů na ochranu proti zvěři o 10 %. V roce 1997 jsem na svém revíru snížil celkové pěstební náklady o 55 % (z 1 085 tis. Kč na 496 tis. Kč) a na ochranu proti zvěři o 60 % (z 240 tis. Kč na 97 tis. Kč). Přesto jsem musel v následujícím roce, stejně jako každý jiný revírník, tyto náklady snížit o dalších 10 %, což už mi činilo problémy. Potom se lze těžko divit tomu, že se náklady většinou snižují pouze o částku podnikem požadovanou. K tomu se občas připojuje další názor, že peníze, které ušetřím, již nikdy nevidím a naopak o to dostanu příští rok

Prolomení porostu a přirozené zmlazení smrku bylo využito k vytvoření rozluky; LS Pelhřimov

méně. Možné řešení nastínil již Ing. Trochta. Jsem přesvědčen, že poskytnutí určité volnosti v rozhodování o nakládání s finančními prostředky a vědomí toho, že o ušetřené prostředky nepříjdu, ale budu je mít k dispozici pro případnou potřebu v následujících letech, případně i pro jiné účely, povede k iniciativnějšímu snižování pěstebních nákladů.

Další problém vychází z obchodní smlouvy. V části týkající se změn projektů je mimo jiné psáno: „Tyto změny se však nemohou týkat snížení celkového projektovaného objemu pěstebních činností v Kč...“. Toto ustanovení prakticky znemožňuje ušetřit v průběhu roku finanční prostředky již naplánované. Bohužel jsou činnosti, které nejsem při zpracování projektů schopen objektivně naplánovat (např. potřeba druhého ožínání, asanace kůrovcové hmoty...). Řešením by možná bylo předávat dodavateli projekt pěstebních činností, které jsou zcela jisté (obnova, první ožínání, ochrana proti zvěři...) a projekt činností, u nichž potřeba provedení může, ale nemusí nastat, vypracovat pouze pro potřeby LČR. A k výše uvedené větě z obchodní smlouvy doplnit: „V případě potřeby mohou Lesy ČR navýšit objem pěstební činnosti, nejvýše však o X %“.

Poslední brzdou je údajná existence jakýchsi podnikových kritérií na objemy těžebních a pěstebních činností, které by měly revíry splňovat. Těžko bude někoho motivovat k razantnímu snižování objemu pěstebních prací vědomí, že pokud se nám to povede, nemusíme pak již těmto kritériím vyhovovat a případnou odměnou nám může být zrušení dalšího revíru na LS a s tím související obava o pracovní místo.

Těžba a zisk

Z revírnického pohledu působí paradoxně situace, kdy na jedné straně snižujeme náklady a na druhé straně si snižujeme i výnosy, neboť při těžbě dřeva jdeme stále cestou maximálních těžeb místo maximálních tržeb. Je pro mě nepochopitelné, že stále musíme naplňovat těžební etát, ačkoliv v mnohých případech by netěžít znamenalo ušetřit, a to buď přímo nebo nepřímo.

V článku Exkurze na lesním majetku pana barona Rotenhana Ing. Kopic mimo jiné uvádí: „Smyslem jeho (baronova) hospodaření je vydělat peníze...“. Domnívám se, že je to smyslem i našeho hospodaření, proto mi není jasné, proč se snažíme o naplnění těžebního etátu i za cenu toho, že provádíme těžby se záporným finančním výsledkem, ačkoliv podle lesního zákona jsem povinen nepřekročit, nikoliv splnit maximální celkovou výši těžby. Jsem přesvědčen, že takovéto těžby by neprováděl nejen pan baron Rotenhan, ale žádný soukromý vlastník lesa. Je mi jasné, že některé těžby za zápornou cenu bude nutno i nadále provádět (výchovné zásahy do 40 let s naléhavostí 1), ale je spousta těžeb, které provádět nemusíme.

Nevěřím tomu, že všechny výchovné zásahy v porostech mladších 40 let s naléhavostí 0 a 2 je nutno provádět, obdobně je tomu u výchovných těžeb v některých listnatých porostech starších 40 let a při obnově přestárých listnatých porostů, kde došlo již k nadměrnému výskytu souší, hnilob či nepravých jader, takže se i takováto obnovní těžba stává ztrátovou. Nerealizování většiny těchto těžeb by vedlo

k tomu, že srovnatelného zisku bychom dosáhli i s nižším objemem vytěženého dříví a to nejen toho se zápornou cenou, ale i s cenou kladnou, které jinak musíme vytěžit, abychom nahradili náklady na ztrátové těžby. Tato situace by se nepřímo promítla kladně i do snižování pěstebních nákladů.

K pokrytí ztrát ze záporných těžeb provádíme obnovní těžby s holinou, neboť v současné době není k dispozici dostatek přirozeného zmlazení k uvolnění. Prosvětlovací a následnou uvolňovací seč v tom samém porostu nelze zpravidla provést v průběhu jednoho decennia a prosvětlovat mýtní porosty během decennia do nekonečna také nelze. A tak si holou seči „uměle“ vytváříme pěstební náklady, ačkoliv za nějakých 7 - 8 let bychom v tomtéž porostu mohli jít cestou podrostní – to znamená bez pěstebních nákladů.

Nerealizování těžeb s holinou (případně snížení množství těchto těžeb) by se nám nepromítlo příznivě pouze v následném snížení pěstebních nákladů, ale pravděpodobně také snížením škod zvěří. Ze svého revíru mám zkušenosti, že zatímco na holinách zvěř kultury a nárosty intenzivně spásá, o pár metrů vedle pod porostem jsou tytéž dřeviny (jehličnaté i listnaté) poškozeny nesrovnatelně méně.

Další možností, jak snížit objem těžeb se zápornou cenou, je upravit znění obchodní smlouvy. V současné době platí věta: „Objem dříví k prodeji Smluvnímu partnerovi, stanovený Projektem prodeje dříví a těžebních činností na příslušný rok, musí činit nejméně 90 % z celkového objemu dříví prodaného Lesy ČR všem kupujícím v daném roce ze smluvní územní jednotky“. Navrhují nahradit tuto větu zněním: „Objem dříví s kladnou prodejní cenou určený k prodeji jiným kupujícím než Smluvnímu partnerovi může činit nejvýše 10 % z objemu těžeb zadaných Smluvnímu partnerovi. Těžby, u kterých Smluvní partner nabízí zápornou cenu za dříví, mohou být zadávány jiným kupujícím bez omezení v případě, že jiný kupující nabízí cenu kladnou. Při předávání projektů těžební činnosti Smluvnímu partnerovi na následující rok předají Lesy ČR také soupis porostů k těžbě s předpokládanou zápornou cenou za dříví. V případě, že u některých těchto porostů Smluvní partner do 60 dnů od předání projektů nabídne cenu za dříví kladnou, budou mu tyto porosty s kladnou cenou za dříví zadány v daném roce k těžbě. V opačném případě mohou být nabídnuty jiným kupujícím.“

Zpeněžení dřevní hmoty

Z revírnického pohledu se zdá, že značné rezervy máme i při prodeji dřeva z těžeb s kladnou cenou dříví. V současné době prodáváme dříví v rámci porostní skupiny podle dřeviny, průměrného objemu za dřevinu a ceniko-

vých kódů podle kvality kmenů. Prodej podle průměrného objemu za dřevinu se jeví jako velmi nevýhodný. Z hlediska zpeněžení by bylo výhodnější prodávat dříví zařazené do stanovených objemových skupin. To znamená, že by se např. v porostu 999A99 neprodalo V m³ za průměrný objem, ale X m³ v objemové skupině do 0,19 m³, Y m³ v objemové skupině do 0,29 m³, Z m³ v objemové skupině do 0,49 m³ atd. Prodej podle průměrných hmotností je výhodný pouze za předpokladu, že většina

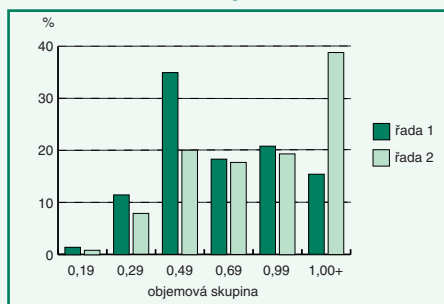
těžeb se nachází v nejvyšší používané objemové skupině (v našem případě 1,00+).

Od ledna 2000 do června 2001 realizoval hlavní dodavatel v revíru těžbu v celkové výši 6 463 m³. Tržba za dříví činila 3 158 800 Kč (viz. tab.) a průměrné zpeněžení 487 Kč/m³. V případě, že by bylo dříví prodáno podle objemových skupin byla by tržba za dříví 3 685 663 Kč (viz. tab.) a průměrné zpeněžení 570 Kč/m³.

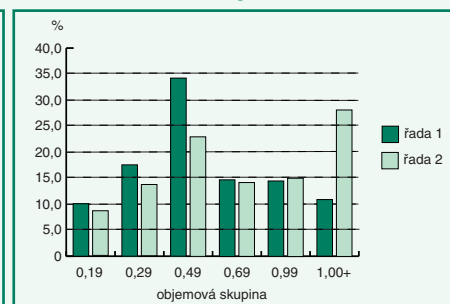
Objem vytěženého dříví a tržby při příjmu podle průměrného objemu a při zařazení do objemových skupin

objemová skupina dřeva v m ³	objem vytěženého dřeva při příjmu v m ³		tržby za dříví v Kč při příjmu	
	průměrné m	skupinové m	průměrné m	skupinové m
do 0,19	658	492	55 994	39 474
0,20 - 0,29	1 094	838	374 141	272 662
0,30 - 0,49	2 134	1 472	1 100 028	738 818
0,50 - 0,69	928	917	515 458	583 287
0,70 - 0,99	930	945	658 427	676 670
1,00+	719	1 799	446 752	1 374 752
celkem	6 463	6 463	3 150 800	3 685 663

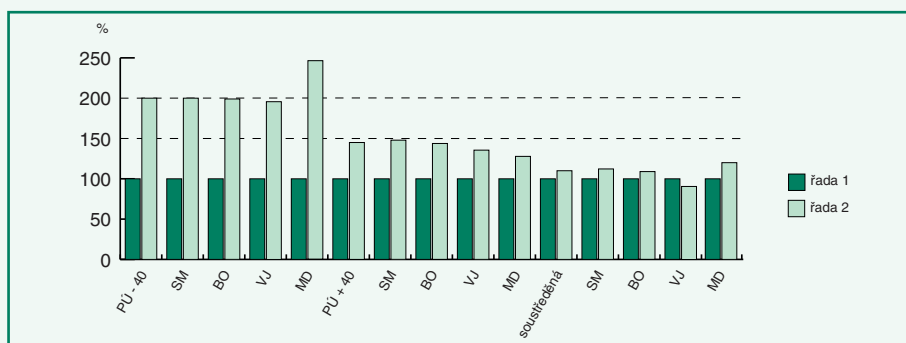
Podíl objemových skupin na celkové těžbě při příjmu podle průměrného (1) a skutečného (2) objemu

Podíl objemových skupin na celkové tržbě při příjmu podle průměrného (1) a skutečného (2) objemu

Nárůst těžeb při příjmu podle objemových skupin (2) oproti těžbám při příjmu podle průměrného objemu (1), který je roven 100%

DISKUZE

Při placení dříví podle průměrného objemu má největší podíl na těžbě i zpeněžení objemová skupina do 0,49 m³ (graf 1 a 2) a to 33 resp. 34 %. Při placení podle objemových skupin má největší podíl na těžbě i zpeněžení objemová skupina 1,00+ (graf 1 a 2) a to 27 resp. 37 %. Značné rozdíly ve zpeněžení jsou i mezi jednotlivými dřevinami a druhy těžeb (graf 3 a 4). U probírek do 40 let by se tržby téměř zdvojnásobily, u probírek nad 40 let by stouply téměř o polovinu, u obnovních těžeb (soustředěných i podrostních) by se zvýšily o jednu osminu. Z dřevin by tržby nejvíce vzrostly u smrku, a to více než o jednu pětinu, nejmenší nárůst (2 %) by byl u vejmutovky, neboť u ní je v rámci revíru nejčastější výskyt

těžeb s průměrným objemem 1,00+. U soustředěné těžby by vejmutovka při příjmu podle objemových skupin zaznamenala dokonce 5% propad oproti příjmu podle průměrného objemu.

Na první pohled může v tabulce někoho zarazit ta skutečnost, že v objemové skupině do 0,69 m³ je při nepatrně vyšším objemu těžeb při příjmu podle průměrné hmotnosti výrazně nižší zisk než při příjmu podle objemových skupin. Tato skutečnost je způsobena tím, že souše, které mají v porostech většinou objem menší než průměrný, nám spadnou do nižších objemových skupin a naopak z nižších objemových skupin nám sem přejdou dřeviny s výhodnějším ceníkovým kódem.

Limit těžební činnosti

Domnívám se, že by bylo vhodné stanovit nejen limit pěstební činnosti, ale také limit těžební činnosti. Tento limit těžební činnosti by měl v rámci celého podniku představit minimální objem těžeb (vyjádřený v m³ a v Kč), které je třeba realizovat, aby byl zabezpečen z ekonomického hlediska bezproblémový chod celého podniku a ještě vytvořena určitá rezerva. Tento objem by se rozdělil na jednotlivé LS (v návaznosti na platný LHP jednotlivých LS). Těžbu nad tento limit do výše těžebního etátu ponechat na rozhodnutí LS, zda je tu kterou konkrétní těžbu vhodné realizovat z hlediska ekonomického nebo nutné z hlediska pěstebního.

Ing. Kamil Beznoska, revírník LS Děčín

INFORMUJEME

Pěstování a umělá obnova jedle bělokoré

Dne 28. srpna se na zámku Chudobín u Litvle a na LS Janovice uskutečnil celostátní seminář s názvem Pěstování a umělá obnova jedle bělokoré. Přítomnost téměř 140 účastníků z řad LČR, státní správy, vědy a výzkumu byla potvrzením aktuálnosti zvoleného tématu. Venkovní exkurze proběhla v genové základně jedle Hochwald na území LS Janovice se zaměřením na obnovu porostů s JD a s ukázkou bezeškodné technologie sběru osiva.

Odbornou část semináře zahájil Prof. Ing. Petr Kantor, CSc. (LDF MZLU Brno) referátem **Obnova jedle bělokoré**. Ve svém příspěvku hodnotil aspekty přirozené a umělé obnovy. Popis přirozené obnovy vychází z modelových situací s omezenou úspěšností, které definoval

Korpel, Vinš (1965) a dále je zdůrazněna nutnost respektování nároků jedle při prostorové i časové úpravě obnovy. Umělá obnova jedle je aktuální zejména z pohledu zvýšení podílu jejího zastoupení. Charakteristika umělé obnovy je zaměřena na obnovu podsadbami a na obnovu na násečných obnovních prvcích.

Dalším příspěvkem byl referát **Podíl jedle bělokoré ve výhledových cílech obnovy lesa u LČR, s. p.**, který přednesl Ing. Pavel Indra (LČR). V příspěvku je zhodnocen současný podíl jedle v lesích ČR a shrnuty příčiny, které se podílely na drastickém úbytku jedle z lesních porostů. Závěr příspěvku tvoří osnova dlouhodobé strategie LČR při zvyšování podílu

jedle, která vychází ze zásad Programu trvale udržitelného hospodaření a je zaměřena na péči o reprodukční materiál, na obnovu a ochranu lesa.

Porovnání se stavem na Slovensku zprostředkoval referát Prof. Milana Sanigy (LF TU Zvolen) **Stav a význam jedle bielej (Abies alba Mill.) v lesoch Slovenska**, ve kterém autor popisuje současný stav a nastiňuje záměry do budoucnosti. Současný podíl jedle na Slovensku tvoří 4 % a výhledový cíl je navýšit zastoupení JD na 10 %. Volený způsob obnovy je maloplošný podrostní, nejčastěji skupinová seč clonná, popř. maloplošný holosečný.

Otázkami vlivu způsobu pěstování sadebního materiálu na úspěšnost následné obnovy se zabýval v referátu **Zakládání a užití lesních podokapových školek** Prof. Ing. Oldřich Mauer, DrSc. (LDF MZLU Brno). Při podsadbách doporučuje použití sadebního materiálu se stínomilným pletivem, který je pěstovaný ve stínu. Dále autor popisuje postup při zakládání podokapové školky a při následném pěstování sadebního materiálu.

Ve sborníku jsou dále otištěny tyto referáty: Možnosti pěstování jedle s ohledem na její ekologické nároky a přirozené rozšíření (V. Zatloukal); K etologii jedle bělokoré (Z. Kadlus); Skladování a předosevní příprava jedle bělokoré v Semenářském závodě LČR Týniště nad Orlicí (Z. Hlavová); Kvalita semene jedle bělokoré z úrod v letech 1994 – 2000 (Z. Procházková); Speciální šlechtitelský program pro jedli (J. Koblíha, V. Janeček); Historie a současnost jedle bělokoré na OI LČR Krnov (J. Kubačka); Genová základna jedle Hochwald na LS LČR Janovice (V. Jagoš).

Hodnocení semináře nahradíme několika body k zamyšlení:

Z jednotlivých příspěvků, ale i z různých diskusí vystupuje výzva zachovat jedli jako biologický druh. Doporučení směřujících k obnově a ochraně jedle vzešla řada, ale to nejjednodušší jakoby zapadlo mezi ostatními. Ušetření životaschopných dospělých jedinců je naprosto minimálním vkladem do budoucnosti, kdy se velmi pravděpodobně projeví nedostatek zdrojů osiva.

Prevládající názor, že na úbytku jedle se zásadním způsobem podepsalo holosečné hospodaření minulých let si rovněž zaslouhuje zdůraznění. Z toho pohledu je zachování jedle přímo spjato se změnou způsobu uvažování a hospodaření.

Dalším diskutovaným bodem je poměrná omezenost literárních pramenů, ze kterých může český lesník čerpat vědomosti o jedli. V době, kdy vychází řada kvalitních odborných knih, věnovaných mimo jiné i lesnické problematice, by se mohla monografie o jedli stát jednou z nich.

Redakce

Chřadnutí smrkových porostů na severní Moravě a ve Slezsku

Dlouhodobý srážkový deficit v závěru minulého desetiletí se nepříznivě projevuje na stavu smrkových porostů ve 3. a 4. lesním vegetačním stupni v severovýchodní části státu. Porosty silně oslabené přísušky jsou zde masivně napadeny václavkou (převážně či výhradně václavkou smrkovou – *Armillaria ostoyae*) a následně kolonizovány celým spektrem podkorních škůdců, z nichž hlavní roli hraje v mladších porostech lýkožrout lesklý (*Pityogenes chalcographus*) a lýkožrout obecný (*Pityophthorus pityographus*), ve starších porostech pak lýkožrouti rodu *Ips* (*Ips duplicatus*, *Ips amitinus*, méně již *Ips typographus*), za spolupůsobení zmíněného lýkožrouta lesklého.

Hrozba kalamity

Za hlavní mortalitní faktor je nesporně v současnosti možno považovat kalamitní napadení václavkou, která působí částečné či úplné odumření kořenových systémů a bází kmenů (na některých místech však nelze vyloučit přímé působení sucha, příznaky napadení václavkou jsou pak zcela druhotné). V některých místech je takto postiženo 20 i více procent stromů, u nichž jsou na první pohled patrné příznaky poruch rašení. V takto postižených porostech však dochází, přes intenzivní obranná opatření, spočívající v mimořádném množství lapáků a asanačních těžbách, k postupnému nárůstu početnosti kůrovců, z nichž pouze lýkožrouta smrkového se pomocí lapáků daří držet pod kontrolou (proti ostatním druhům, zejména pak lýkožroutu severskému, nejsou dostatečně účinné). Do budoucna zde proto hrozí, vzhledem k ohromnému rozsahu odumírání a silně oslabených stromů, nebezpečí vzniku resp. masivního rozvoje kůrovcové kalamity a ohrožení zbylých, napadení václavkou dosud odolávajících stromů. V současné době se již jedná pravděpodobně o tisíce hektarů smrkových porostů všech věkových stupňů

Ostravské pánve, Podbeskydské pahorkatiny a Nížkého Jeseníku, ale lokálně se podobný stav porostů objevuje i v Moravskoslezských Beskydech. Jedná se tedy o LČR LS Opava, Šenov, Vítkov, Lesy města Ostravy, v menší míře i LČR LS Frenštát pod Radhoštěm, Jablunkov a Frýdek-Místek.

Možnosti řešení

Na žádost lesního provozu již v roce 1999 započalo VÚLHM Jíloviště-Strnady s řešením tohoto problému. Nejdříve byla stanovena příčina chřadnutí, což zahrnovalo odběry vzorků chřadnoucích stromů (posouzení napadení biotickými škůdci, listové i půdní analýzy). V letošním roce byl hodnocen stav populací podkorního hmyzu a hodnocena prováděná ochranná opatření. Jelikož problém již přerostl regionální charakter, byla s ním seznámena i lesnická veřejnost prostřednictvím terénní ukázky během členské schůze České lesnické společnosti, která se uskutečnila 9. 3. 2001

v revíru Pustá Polom (LS Opava), jenž je určitým „epicentrem“ chřadnutí. Protože se často jedná také o lesní komplexy v okolí velkých měst Ostravska, které jsou intenzivně rekreačně využívány, problému si všimla i široká veřejnost. Rovněž se objevily komentáře v denním tisku a televizních zpravodajstvích.

Další terénní exkurze na stejné lokalitě byla po domluvě s LČR zorganizována i v rámci „Trojstranného setkání“ lesoochrannářských služeb, pořádaného každoročně v českých zemích, Polsku nebo Slovensku příslušným lesnickým výzkumným ústavem (v tomto případě VÚLHM). Setkání mají za účel seznámit kolegy zabývajícími se ochranou lesa v sousedních zemích s aktuálními či zajímavými problémy. V letošním roce byli na exkurzi dne 13. 6. 2001 na Pusté Polomi přítomni výzkumní a vědečtí pracovníci Lesnického výzkumného ústavu (LVU) Zvolen (Ing. Varínský CSc., Ing. Brutovský CSc., Ing. Kunca), Lesnického výzkumného ústavu (IBL) Varšava (Prof. Sierota, Dr. Kolk, Dr. Grodzki), MZLU Brno (Dr. Jankovský, Dr. Čermák, Dr. Martínková), pracovníci MZe ČR (Ing. John, Ing. Balek.), generálního ředitelství LČR (Ing. Pulpán), zástupci OI Krnov, OI Frýdek-Místek, vedoucí lesních správ Opava, Vítkov, Frýdek-Místek a Šenov.

Přes řadu vyslovených názorů týkajících se příčin, resp. kombinovaného účinku celého souboru negativních vlivů a činitelů, se účastníci shodli na tom, že v dané oblasti vznikla velmi vážná situace, kterou je potřebné se intenzivně zabývat. Rovněž bylo shodně konstatováno, že oprávněně existuje nebezpečí vzniku kůrovcové kalamity. Regionální pracoviště LOS VÚLHM ve Frýdku-Místku proto blíže spolupracuje s postiženými LS, a to formou konzultací i terénních setření. Podílet se na řešení problému je rovněž možno v rámci diplomových prací na téma: „Vyšetření rozsahu současného hnutí smrku a modřínu“, které byly vypsány na ústavu Ochrany lesa a myslivosti LDF MZLU v Brně.

**Ing. Jaroslav Holuša, Ph.D.,
Lesní ochranná služba, VÚLHM Jíloviště-
Strnady, pracoviště Frýdek-Místek**

Jeseniky, LS Hanušovice; ilustrační foto redakce

Stanice pro záchranu živočichů při ZO ČSOP v Novém Jičíně

V rámci spolupráce našeho podniku s Českým svazem ochránců přírody jsme navštívili Stanici pro záchranu živočichů v Bartošovicích na Moravě. Její vedoucí Petr Orel nás podrobně seznámil s jejím chodem. Překvapila nás velikost stanice a profesionalita přístupu ke zraněným živočichům, proto považujeme za užitečné seznámit s touto stanicí i čtenáře Lesu zdar.

Stanice pro záchranu živočichů v Bartošovicích se začala budovat počátkem 80. let. Tehdy byla ve správě okresního vlastivědného muzea, kterému patřila do roku 1989. V letech 1990 až 1991 ji spravoval okresní úřad jako státní zařízení. Od prvního ledna 1992 stanicí vlastní a provozuje základní organizace ČSOP v Novém Jičíně. ZO ČSOP je občanským sdružením s vlastní právní subjektivitou. Z odborných projektů a programů ochrany přírody se stanice zabývá kromě záchran zraněných volně žijících, především zvláště chráněných druhů živočichů, také ekologickou výchovou a osvětou široké veřejnosti s důrazem na děti a mládež, péčí o zadržené, nelegálně převážené exotické zvířectvo, záchrannými transfery chráněných živočichů a rostlin nebo komplexní péčí o sad mizejících odrůd ovocných dřevin.

Péče o zraněné volně žijící živočichy

Jedním z hlavních předmětů činnosti stanice je péče o zraněné volně žijící živočichy. Pracovníci stanice se starají o jejich léčení, ošetřování, rehabilitaci, přípravu na vypuštění a vlastní návrat do volné přírody. Oblastí působnosti stanice je Morava a Slezsko, ale koordinační a metodickou funkci v rámci tohoto programu má, z pověření ministerstva životního prostředí, pro celou Českou republiku. Stanice je největším zařízením tohoto charakteru v ČR a doposud jí prošlo téměř 5 000 živočichů. Jednalo se o 90 druhů ptáků a 25 druhů savců. Z celkového počtu přijatých jedinců se jim podařilo navrátit do volné přírody 50 až 60 %. Bohužel 20 % nezbyvá než usmrtit. Asi 20 % zraněných živočichů nelze po vyléčení, pro jejich trvalý handicap, do přírody navrátit a tato zvířata jsou pak využívána např. k odchovným programům nebo k expozičním účelům v rámci ekologické výchovy a osvěty.

Hlavními důvody zranění jsou antropogenní vlivy. Jedná se zejména o značný počet přijatých ptáků popálených nebo mechanicky poraněných na elektrovedech a sloupech vysokého napětí, přičemž byl zaznamenán další nárůst těchto poranění (v roce 2000 celkem 98 ptáků)

Areál stanice

a především zvýšený příjem zcela beznadějných případů. Tyto tragické případy do značné míry souvisely s nepříznivými klimatickými podmínkami v době hnízdění a vyvádění mláďat. Ze statistiky dále vyplývá zvýšený příjem postřelených exemplářů, a to nejen z brokových zbraní, ale také ze vzduchovek. Ve dvou těchto případech se dokonce jednalo o kriticky ohrožené druhy naší avifauny poštolku rudonohou a orla mořského. Tradičně největší procento příjmů tvoří mláďata, přičemž jde nejčastěji o předčasně vylétlá, zesláblá a následně nalezená mláďata. Dále pak jsou to zvířata přijatá po poranění dopravními prostředky, znečištěná a přiotrávená ropnými produkty nebo pesticidy. Další nárůst byl zjištěn u případů „uvěznění“ zvířat v různých jímkách, halách a podobně. Díky všímavosti lidí se tak podařilo v roce 2000 zachránit např. 55 mláďat užovky obojkové, uvězněných a již silně podchlazených v bezodtokové jínce v areálu jedné zemědělské farmy. Počet zástupců jednotlivých druhů živočichů poprvé přijatých do stanice

v Bartošovicích na Moravě byl v roce 2000 rozšířen například o volavku bílou, bukáčka malého, káni rousnou nebo již zmíněnou poštolku rudonohou a orla mořského. Při léčení složitých případů stanice spolupracuje s Veterinární a farmaceutickou univerzitou v Brně, klinikou chorob drůbeže a ptactva.

Péče o ohrožené druhy

Pracovníci střediska také samostatně řeší nebo se podílejí na naplňování řady odborných projektů, jejichž cílem je záchran kriticky nebo silně ohrožených druhů naší fauny. Jde o jejich monitoring v terénu, vyhledávání a ochranu hnízd, vytváření nových hnízdních příležitostí výrobou a instalací budek, polobudek nebo hnízdních plošin především pro dravce a sovy. Odchovaná mláďata jsou pečlivě připravována na život v přirozených podmínkách a následně vypouštěna do předem vybraných lokalit. Sledování výskytu ohrožených druhů živočichů je v současnosti především zaměřeno na dravce, sovy a ze savců na vydru říční. Odchov

Vedoucí stanice Ing. Petr Orel s Ing. Vladimírem Krchovem

v zajetí a následná repatriace odchovaných mláďat se soustřeďuje na sovu pálenou, sýčka obecného, rorha velkého, sokola stěhovavého nebo koroptve polní. V začátku je realizace záchranného programu orla skalního v Beskydech nebo projekt na podporu zbytkové populace králíka divokého.

Záchranné centrum

Od září 1997 je stanice jmenována „záchranným centrem“ ve smyslu zákona č. 16/97 Sb., o podmínkách dovozu a vývozu volně žijících

živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES). V karanténě stanice bylo doposud umístěno přes 1000 jedinců různých exotických druhů zvířat zadržovaných při jejich nelegálním převážení. Časově i finančně jde o velmi náročnou práci, neboť se jedná o velký počet přijímaných exotických ptáků a většina těchto živočichů se do stanice dostává ve velmi neutěšeném fyzickém i psychickém stavu. Počet zadržovaných a do centra předaných zvířat klesá. Tato skutečnost však není způsobena nějakou podstatnou nápravou či dodržováním platné legislativy, ale mnohem rafinovanějšími metodami přepravy zvířat přes hraniční přechody. Toto zařízení je také současně využíváno k přechodnému umístění chráněných druhů živočichů zabavených státními orgány z nelegálního držení podle zákona č. 114/92 Sb., o ochraně přírody a krajiny a prováděcích předpisů k tomuto zákonu. Spíše kuriózním a ojedinělým je pak případ, kdy nelegální chovatel sov pálených sám z vlastního úsudku předal tyto ptáky do záchranného centra.

Ekologická výchova a osvěta

Dalším nosným programem stanice je ekologická výchova a osvěta široké veřejnosti, kdy se pracovníci stanice zaměřují zejména na děti předškolního věku, žáky základních škol a studenty škol středních. Tato činnost je doposud naplňována především formou exkurzí, besed a přednášek ve stanici. Zcela jednoznačně největší úsilí bylo v roce 2000 věnováno budování Střediska ekologické výchovy v areálu stanice

v Bartošovicích. Jednalo se o výstavbu první etapy - venkovní expozice živých zvířat a zastřešené přírodní učebny. V roce 2000 navštívilo stanici a bylo podrobně seznámeno s odbornými programy tohoto zařízení více než dva tisíce lidí. Dne otevřených dveří, který byl pořádán u příležitosti otevření nové expozice, se zúčastnilo na 400 návštěvníků.

Závěr

Pracovníci stanice, resp. členové základní organizace ČSOP v N. Jičíně, spolupracují na celé řadě dalších projektů, jako je například provozování Vlastivědné stezky Františka Palackého v Přírodním parku Podbeskydí nebo na přípravě a vydávání propagačních a naučných materiálů z oblastí ochrany přírody. V areálu stanice na ploše jednoho hektaru také pečují o sad mizejících odrůd ovocných dřevin, zejména jabloní. Tento sad má více než 120 stromů a nachází se zde na 65 odrůd. Z dalších programů stanice, souvisejících s péčí o přírodu, jsou to i záchranné přenosy ohrožených živočichů a rostlin. V roce 2000 byl například zabezpečen záchranný transfer asi 1500 exemplářů zvláště chráněné sněženky předjarní z lokality určené k zástavbě. Sněženky byly přesazeny do parku v blízkosti Dětského domova v Novém Jičíně. Jak z uvedeného nemalého rozsahu činností stanice v oblasti ochrany přírody a ekologické výchovy vyplývá, jejich realizace by nebyla možná bez velkého úsilí a mravenčí, systematické práce pracovníků stanice a dalších příznivců.

Redakce

Země živitelka s „Duchem lesa“

Doslova a do písmene strážil na letošním ročníku výstavy Země živitelka v Českých Budějovicích naši expozici „Duch lesa“. Totem, který představuje ideu strážce přírody a lesa, vtělenou do kmene dubu. Na první pohled budí respekt a nabádá návštěvníky lesa k dodržování pravidel slušného chování v lese. Je jakýmsi průvodcem letošní kampani LČR - „Než vstoupíš do lesa, zamysli se, čím vším můžeš lesu uškodit a nečiň tak.“ A proto tento pomyslný Strážce lesa, představující zhmotněnou schopnost přírody a lesa, vrátit člověku vše zlé, čím lesu škodí, nepředstavuje ani tak hrozbu jako spíše upozornění a přání: chovat se v lese tak,

aby i ostatní návštěvníci zde mohli prožít příjemné chvíle a rádi se sem vraceli.

Celý záměr vyvolal velkou odezvu u dětí a mládeže. Každý měl možnost přímo v expozici, nebo doma, namalovat toho svého strážce lesa, odevzdat dílo na stánku, nebo jej poslat poštou a odnést si malou pozornost, čímž se přihlásil k přátelství a kamarádství s podnikem, který o les pečuje.

Instruktažní billboard doplnil expozici názornou ukázkou nejčastějších prohřešků, kterých se návštěvníci lesa dopouštějí, i způsoby, kterými lesníci proti tomuto bojují různými upozorňujícími i zákazovými značkami. Všichni návštěvníci se v expozici LČR museli cítit velmi příjemně. Unavení pocestní posedli ve stylovém altánku a relaxovali u živé studánky. Odborná i laická veřejnost měla možnost shlédnout videosnímky o práci LČR a každý obdržel dostatek propagačního materiálu. Celý týden se na stánku střídali zaměstnanci z okolních oblastních inspektorátů a lesních správ a zodpověděli řadu odborných i neobdobných dotazů. Nikdo neodešel s prázdnou. Vzorně se opět své role zhostil LZ Boubín, který vždy

Strážce lesa, kterého namalovala Andrea Procházková z Prahy

zajišťuje servis celé výstavy i pan Nikolov z agentury Creative Direction, a. s., který již neodmyslitelně ke koloběhu výstav patří. Ani špatné počasí nemohlo pokazit příznivý dojem, který zde opět lesáci z LČR zanechali.

Redakce

Šestý akční plán Evropské unie pro životní prostředí

Evropský summit v Göteborgu v červnu tohoto roku byl díky průvodním pouličním nepokojům středem pozornosti většiny sdělovacích prostředků. Poněkud stranou zůstaly informace o konkrétních závěrech této akce. Jedním z výsledků bylo schválení tzv. „Šestého akčního programu pro životní prostředí“ s podtitulem „Životní prostředí 2010: Naše budoucnost, naše volba“. Dokument se svým časovým horizontem roku 2010 má týkat také většiny nebo i všech dnešních kandidátských zemí.

Co schválení Programu předcházelo? Především, obdobně jako v jiných rozvinutých částech světa, to byla dlouhá desetiletí průmyslového rozvoje bez ohledu na jeho zdroje a vliv na životní prostředí. Teprve okolnosti jako např. tragické následky havárie továrny v italském Sevesu (1976) vyvolaly potřebu hledání nových cest rozvoje.

Hodnocení posledního, tzv. 5. akčního programu pro životní prostředí s podtitulem „Směrem k trvalé udržitelnosti“ (1992-1999) konstatuje, že za uplynulých 30 let byly díky postupným krokům v řadě zemí EU výrazně omezeny průmyslové emise toxických látek, jako je olovo a rtuť; bylo sníženo oxyselování lesů a řek SO₂; zlepšilo se čištění splašků a odpadních vod atd. Zároveň se však konstatuje, že některé problémy přetrvávají a životní prostředí se zřejmě bude i nadále zhoršovat.

Cíle evropské ekologické politiky

Nový, v pořadí již 6. program, stanoví hlavní oblasti priorit a cíle ekologické politiky na období příštích deseti let a uvádí opatření, jež je nutno k jejich dosažení přijmout. Důraz je kladen na zahrnutí záležitostí životního prostředí do všech politických opatření Evropské Komise i do sektorových politik jednotlivých zemí. V části „Ochrana lesů a jejich trvale udržitelný rozvoj“ je např. zdůrazněna nutnost tvorby programů obsahujících „kvalitativní ekologické cíle ve vztahu k produkci dřeva, biologické rozmanitosti, dopadům na vodu a rekreaci“. V mezinárodním měřítku má být nezbytné záležitosti životního prostředí plně a řádně integrovat i do všech aspektů vnějších vztahů Společenství.

V případech neplnění povinností daných směrnicemi ES má být současně s dosavadními ráznými právními kroky Evropského soudního dvora aplikována také metoda informování veřejnosti „name, fame and shame“ (jmenovat, vejít ve známost a stydět se), tedy zveřejňování na „desce hanby“. Není žádným tajemstvím, že právě porušování či neplnění environmentálních směrnic je předmětem celých 30 % všech žalob. Pokuty v této oblasti, např. za neplnění termínů v oblasti budování soustavy NATURA 2000, jsou až 100 000 EUR denně.

Ve vztahu k podnikatelské sféře jsou důrazy kladeny na podporu vývoje a šíření „zelených“ technologií, dobrovolných závazků a dohod sloužících k dosažení jasně definovaných cílů, odstranění subvencí škodlivých ve svých důsledcích životnímu prostředí či zdraví lidí. V jednotlivých oblastech mají být vytvořeny měřitelné indikátory pokroku, podporována správná praxe a odměňovány pozitivní výsledky. Důležitou součástí ovlivňování trhu se má stát systém poskytování informací spotřebitelům o šetrnosti těch kterých produktů k životnímu prostředí. Deklarována je preference železniční a vodní dopravy, dále veřejné hromadné dopravy osob. Speciální pozornost bude navíc věnována akcím ve čtyřech prioritních oblastech.

Prioritní oblasti

První prioritou 6. programu je ratifikace a naplňování tzv. Protokolu z Kjóto tak, aby emise skleníkových plynů do období 2008 až 2012 byly vzhledem k úrovni roku 1990 sníženy o 8 %. To musí být

Vstavač Májový, ilustrační foto: M. Vejvoda

považováno za první krok k cíli, kterým je dlouhodobé snížení emisí o 70 %. Současně dokument doporučuje konkrétní kroky v souvislosti s předpokládanou změnou klimatu, jako je budování energetických a dopravních systémů, které vydrží extrémní povětrnostní situace; modernizaci tísňových služeb, hygienická opatření v boji proti žaludečním a střevním nemocím v důsledku záplav apod.

Druhou prioritou je ochrana a obnova fungování přírodních ekosystémů a zastavení ztrát biologické rozmanitosti. Zdůrazněna je nutnost důsledné realizace soustavy NATURA 2000 a dále „hlubší a účinná integrace záležitostí životního prostředí a biologické rozmanitosti do politiky v oblasti zemědělství, péče o krajinu a lesnictví“. V této souvislosti vyzval Evropský parlament kandidátské země v rezoluci k rozšíření Evropské unie (viz Zpravodaj MŽP č. 1/2001, str. 11) k vyhlášení lokalit NATURA 2000 ještě před datem vstupu. Podle informací z dalších zdrojů bude splnění této výzvy podmínkou přístupu ČR ke společným finančním zdrojům Unie. Přitom „vstup nových zemí do EU nemá v žádném případě vést k redukci celkové rozlohy ani stupně ochrany jejich dosud chráněných území“.

Třetí prioritou je vztah ŽP a zdraví. Cílem je dosáhnout takové kvality životního prostředí, kdy hladiny koncentrací škodlivin vytvořených člověkem, včetně nejrůznějších typů záření, nebudou mít na jeho zdraví významné dopady. Ústředním bodem politiky v této oblasti má být předběžná opatrnost a prevence rizik.

Čtvrtou prioritou je trvale udržitelné využívání přírodních zdrojů a hospodaření s odpady. Systémem daní a hmotných stimulů má být zajištěno udržitelnější využívání zdrojů, vyšší podíl recyklace a regenerace odpadů.

Závěr

Program byl před svým schválením projednáván s vládními i nevládními organizacemi jednotlivých členských zemí. Stejná možnost byla dána i všem kandidátským zemím. Přestože je výsledný dokument určitým kompromisem, který ne zcela uspokojil požadavky některých nevládních organizací, je většinou považován za velmi důležitý krok pro zlepšení života v Evropě a zachování jejího přírodního bohatství.

RNDr. Jiří Stonawski

CO ZBÝVÁ DODAT?

V lesích Telče žije sportovní duch

Výborná parta, organizace na úrovni, pracovitost a obdivuhodná schopnost improvizace. Tak lze ve stručnosti charakterizovat kolektiv Lesní správy Telč. Vedle plnění svých pracovních povinností zde nezapomínají ani na sport a zábavu. Trochu rozptýlení nabízejí i nám ostatním v lesích v okolí Telče, které jsou přímo stvořené pro pěší turistiku, cyklistiku i relaxaci. Od 12. září je tato nabídka rozšířena o krásný sportovní areál přímo v srdci lesa, na revíru Rásná. Tenisový kurt a dvě hřiště na volejbal poskytují nadstandardní možnost sportovního využití. Slavnostní křest trochu pokazilo špatné počasí. Za hlasu lesního rohu jsme si vyslechli od lesního správce Ládi Dolejšského poděkování firmám, které se zasloužily o výstavbu areálu, záměr, pro který byl celý areál zbudován i sportovní „Otčenáš“ celému areálu:

„Přejeme Ti hodně dobrých sportovců, hodně vítězství, umění prohrát. Přejeme Ti dlouhá léta bez újmy, bez vandalů bez ran, které stojí velké úsilí zhojit. Přejeme Ti radost z těch, kteří mají radost z Tebe. Přejeme nám všem zdraví, pohodu a radost z pohybu.“

Aktu slavnostního přestřižení pásky se ujal lesní správce ze Znojma Ing. Petr Sklenář. Následovaly slavnostní salvy a celá společnost se přesunula do sportovní haly, kde program pokračoval sportovním kláním ve volejbale. Čtyři družstva hrála systémem každý s každým turnaj mixů. Výsledky jednotlivých zápasů stanovily toto pořadí:

1. místo: SK Telč
2. místo: ŘLČR
3. místo: LS Telč
4. místo: LS Znojmo

Tímto nám všem skončily „povinnosti“ a došlo i na zábavu. O tu není na lesní správě nikdy nouze. Pekl se domácí divočák, trochu moravského moku na spláchnutí a skvělá country kapela na Hrabčic chatě vytvářely do večerních hodin výbornou atmosféru. Ani špatné počasí nemohlo zkazit tento vydařený sportovní a společenský svátek. Závěrem děkujeme za všechny báječnému kolektivu z lesní správy Telč a těšíme se na další podobná setkání. Třeba při ZIMNÍM POLÁRKOVÉM POHÁRU v hale SK Telč. Co VY na to, přidáte se ?

Miloslav Louda

Lesy České republiky, s. p., podporují projekty v oblasti vážné hudby

Dne 23. 11. 2001 v 19.30 hod. proběhne v sále Filharmonie Hradec Králové slavnostní koncert pod názvem Boni Pueri zpívají Bacha

Součástí tohoto koncertu bude křest nového CD. **Host večera Lucie Bílá.** Koncert se uskutečňuje ve spolupráci Lesů České republiky, s. p., Multisonic, a. s., a Filharmonie Hradec Králové.

Všechny vás na tento koncert co nejdříve zveme.

Předprodej vstupenek na obvyklých místech v Hradci Králové. Na LČR zajišťuje Ing. M. Louda, tel.: 049/5860 276 Vstupenky v předprodeji od 1. 11. 2001. Cena 100,- Kč, zlevněné 80,- Kč.

Nové odborné publikace a knihy z oboru lesnictví a příbuzných oborů

Lesy České republiky, s. p.: Výroční zpráva 2000

Vyd. LČR, s. p., Hradec Králové, 2001 (přiděleno technické knihovně LČR HK)

Katalog biotopů České republiky

(Interpretační příručka k evropským programům Natura 2000 a Smaragd)

Milan Chytrý, Tomáš Kučera, Martin Kočí, Kateřina Šumberová, Jiří Sádlo, Zdenka Neuhäuslová, Michal Hájek, Kamil Rybníček, František Krahulec, Andrea Kučerová, Jiří Kolbek a Štěpán Husák

Katalog byl sestaven předními odborníky z oboru klasifikace vegetace na objednávku Agentury ochrany přírody a krajiny ČR jako základní podklad pro vytvoření evropských soustav chráněných území Natura 2000 a Smaragd v České republice. V naší literatuře se tak vůbec poprvé objevuje publikace s vyčerpávajícím přehledem všech typů přírodního prostředí ČR, s charakteristikami jejich vegetace, hlavních ekologických faktorů a shrnutím současných znalostí o rozšíření. Podrobně jsou zpracovány převody na evropské systémy klasifikace biotopů i na systém fytoecologický, geobiocenologický a systém lesnické typologie. Katalog je sestaven především jako terénní příručka pro mapování biotopů a zdůrazňuje vazby na projekty Natura 2000 a Smaragd. Současně je ale použitelný i jako stručný přehled vegetace ČR pro středoškolské a vysokoškolské studenty přírodovědeckého zaměření nebo jako průvodce českou přírodou pro každého zájemce o její bližší poznání.

Vyd. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 2001, ve spolupráci s katedrou botaniky Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně a Botanickým ústavem AV ČR (přiděleno technické knihovně LČR HK)

Biologické principy ochrany přírody

(z amerického originálu A Primer of Conservation Biology z roku 2000)

Richard B. Primack, Pavel Kindlmann a Jana Jersáková

Publikace profesora Primacka byla již přeložena do několika světových jazyků a stala se standardní učebnicí na mnoha světových univerzitách, a je zajímavá i pro laiky. Pro české vydání v překladu prof. Kindlmann a Mgr. Jersákové byla doplněna o informace týkající se našeho prostředí, a stává se tak první souhrnnou učebnicí představující v češtině nový multidisciplinární obor – biologii ochrany přírody. Poskytuje ucelené základy oboru, text je doplněn množstvím příkladů, obrázků a schémat. Zabývá se i řadou často probíraných otázek, jako jsou právní a mezinárodní nástroje ochrany přírody, udržitelný rozvoj, smysl vytváření chráněných území, metody ochrannářské práce nebo ochrana vymírajících druhů.

Vyd. Portál, s. r. o., Praha, 2001 (zakoupeno v síti knihkupců pro technickou knihovnu LČR HK)

Ročenka Správy Krkonošského národního parku 2000

Vyd. Správa KRNP, Vrchlabí, 2001 (darováno technické knihovně LČR HK)

Parazitární choroby spárkaté zvěře

Karel Chroust

Parazitózy vyvolané prvky (protozoózy), helminty (helminthózy) a členovci (ektoparazitózy).

Vyd. RNDr. Ivan Straka – vydavatel odborných publikací, Újezd u Brna, 2001 (vydáno jako supplementum Myslivečských listů) (zakoupeno u vydavatele pro technickou knihovnu LČR HK)

Jiří Uhlir

V

m

50

60